

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
postmottak@bufdir.no

Statsforvalteren i Oslo og Viken
sfovpost@statsforvalteren.no

Statsforvalteren i Agder
sfagpost@statsforvalteren.no

Asker, 3. juli 2023
Deres ref.: 2023/2444 (saksnr. hos Bufdir. jf. einnsyn.no)

VIGSEL I TROS- OG LIVSSYNSSAMFUNN • LITURGI OG PRAKTISERING

Denne henvendelsen gjelder rutiner for godkjenning av vigselførelse i tros- og livssynssamfunn og tilsyn med hvordan tildelt vigselførelsesmyndighet blir praktisert. Saken er aktualisert av [Metodistkirken](#).

Det presiseres at denne henvendelsen ikke representerer Metodistkirken eller noen parter eller aktører i Metodistkirken. Vårt anliggende er utløst av Metodistkirken, men avgrenset til hvordan statlige myndigheter ivaretar rutiner for behandling av søknader om godkjenning av vigselførelse i tros- og livssynssamfunn, og tilsyn med hvordan vigselførelse og tros- og livssynssamfunn praktiserer vigselførelsesretten.

EKTESKAPSLOVEN

[Ekteskapsloven ble endret ved stortingsvedtak i 2008](#) som ved reform av en rekke lover åpnet for ekteskap mellom to personer av samme kjønn. Følgende ble vedtatt i ekteskapslovens § 16 første ledd tredje punktum: «*Et ekteskap er ugyldig dersom prest i Den norske kirke ikke har fulgt liturgi fastsatt av Kirkemøtet*». Bestemmelsen skulle forstås analogt for tros- og livssynssamfunn med vigselførelsesmyndighet.

Da bestemmelsen viste seg å være utelatt i senere oppdatering av ekteskapsloven tok undertegnede kontakt med Bufdir og Barne- og Familiedepartementet i 2021 for avklaring. Det ble opplyst at det ikke lenger var behov for den opprinnelige ordlyden da [Kirkemøtet i 2017 vedtok liturgi for likekjønnede](#). Bestemmelsen ble derfor tatt ut ved [følgerevisjon av ekteskapsloven da ny trossamfunnslov ble vedtatt](#).

Premisset om godkjent liturgi ble likevel presisert å ligge fast. [Ekteskapsloven § 12](#) presiserer at premisset for tildelt vigselførelsesrett er at «*Kongen har godkjent formen for inngåelse av ekteskap*».

METODISTKIRKEN I NORGE

Mottatt innsyn hos [Bufdir](#) viser at Metodistkirken i Norge torsdag 29. juni 2023 v/ daglig leder Emil Skartveit pr epost har sendt søknad til Bufdir om godkjenning av vigselførelseliturgi.

Av mottatt innsyn fremgår det verken av oversendelse av søknaden til Bufdir eller selve liturgien at Metodistkirken har gitt opplysning om formålet med den nye liturgien som søkes godkjent. [Det registreres likevel i dag ved innlogging i einnsyn.no at søknaden er journalført med tittel:](#)

Søknad om endring av liturgi til også å gjelde for likekjønnet vigsel.

Det anmodes om innsyn i hvilket grunnlag Bufdir har for å journalføre søknaden med et slikt formål.

Metodistkirken i Norge har vigselsturgi som ifølge database hos Statsforvalteren i Oslo og Viken ble godkjent 20. august 1970 av Justisdepartementet som da var myndighet for godkjenning.

Søknaden fra Metodistkirken er ikke vedlagt protokoller, henvisninger til vedtak eller andre dokumenter som gir opplysning om bakgrunnen for at det søkes om godkjenning av en ny liturgi.

Det er heller ikke gitt informasjon om hvilket organ i trossamfunnet som har gjort vedtak om ny liturgi og at det skal søkes om godkjenning av denne. Søknaden om godkjenning av ny liturgi er for øvrig ikke signert og sendt av den personen som er registrert i Brønnøysund med trossamfunnets signaturrett.

Metodistkirken har på sine nettsider allerede 29. juni 2023 erstattet den godkjente vigselordningen fra 1970 med den søkte og ennå ikke godkjente liturgien av 2023.

Vi har tidligere i år søkt om og mottatt innsyn i kontakt mellom informasjonsansvarlig for Trondheim Metodistkirke, Ole-Einar Andersen og Bufdir. Einarsen sendte 27. mars 2023 dette spørsmålet til Bufdir:

Dersom Metodistkirkens Årskonferanse 2023 likevel velger å vedta en vigselsturgi for likekjønnede, vil den da kunne godkjennes og være juridisk gyldig i Norge? Har norsk lov forkjørsrett framfor «intern internasjonal kirkerett»? Eller vil en slik vigselsturgi ikke være gyldig i Norge så lenge vi formelt er tilknyttet en kirke som i sin Kirkeordning har paragrafer som fordømmer homofili som «i strid med kristenlære», og som ikke overlater spørsmålet om vigselsturgi til nasjonalt årskonferansenivå?

Bufdir sendte dagen etter, 28. mars 2023, følgende svar til Andersen:

Et av vilkårene for å få godkjent et vigselstutorial, er at det ikke strider mot norsk lov og alminnelige likestillingsprinsipper. Det er blant annet et vilkår at de samme spørsmålene blir stilt til begge parter. Samt at vigsler erklærer partene for ektefolk.

Dersom dere sender inn et vigselstutorial for likekjønnede, som samsvarer med norsk lov og alminnelige likestillingsprinsipper, vil det kunne godkjennes og være juridisk bindende. Dette gjelder uavhengig av om kirkeordningen har et annet syn på likekjønnet ekteskap.

Samme dag, 28. mars 2023, informerte biskopen i et skriv at det fra og med samme dato ble innført et moratorium for klager knyttet til ekteskap av samme kjønn og klager knyttet til Tjenesterådets vurdering av kandidater og deres seksuelle legning til eventuelle endringer i kirkeordningen etter Generalkonferansen 2024 og Sentralkonferansen 2025 har tredd i kraft. 25. april 2023 kom det en uttalelse fra Juridisk Råd som hevdet at moratorium og henleggelse av klagesaker ikke er lovlig.

Disse opplysningene fremgår av offentlig tilgjengelige saksdokumenter til [Årskonferansen 2023](#) som Metodistkirken i Norge avholdt sist helg, 30. juni – 2. juli 2023. Det fremgår videre av referater at et «intensjonsforslag» som presiserte at «to av samme kjønn som ønsker å gifte seg i Metodistkirken i Norge, skal få lov til å gjøre det i den menigheten de ønsker», ble avvist som ugyldig.

Denne ugyldighetserklæringen ble ikke bestridt av Årskonferansen.

Vi finner at Årskonferansen 2023 gjorde følgende konsensusvedtak:

Årskonferansen bekrefter at det er prester og diakoner som har vigselstrett med bakgrunn i ordinasjonsløftet, kirkeordningen og norsk lov, at det er disse som foretar vurderinger av hvem de ønsker å vie og har tillit til at denne retten utøves på en ansvarlig måte, i overensstemmelse med egen samvittighet og med godt pastoralt skjønn.

Ole-Einar Andersen viste i sitt spørsmål til Bufdir til behandling og mulig vedtak i Årskonferansen 2023 av ny vigselsturgi, men vi kan ikke se at noen ny liturgi var til behandling eller vedtak i Årskonferansen.

Vårt Land og Dagen har likevel referert fra Årskonferansen på en måte som gir inntrykk av at det ble vedtatt å åpne for likekjønnet ekteskap med bakgrunn i en ny tolkning av vigsleres handlingsrom.

VURDERING

[Trossamfunnsloven § 9](#) gir hjemmel for å gi personer i registrerte tros- og livssynssamfunn rett til å være vigslere etter ekteskapslovens bestemmelser. Det bør ikke være tvil om at rammen for den personlige vigslerens handlingsrom og mandat er at det er anvendt den formen for inngåelse av ekteskap som det tros- eller livssynssamfunn som vigsleren tilhører har fått godkjent.

Når offentlig forvaltningsorgan har myndighet til å behandle og gjøre vedtak etter søknad fra person eller organisasjon så må det forutsettes å foreligge dokumentasjon gir grunnlag for vedtaket.

Endringer i registrerte opplysninger i Brønnøysund om lag, forening eller firma forutsetter korrekt signert protokoll for å bli godkjent og registrert. Kartverket godkjenner ikke endringer som søkes registrert i grunnboken uten at det vedlegges korrekt dokumentasjon for endringene.

Når Bufdir behandler søknad om å få godkjent ny vigselsturgi så må det fortsettes at saksbehandlingen og evt. vedtak om å godkjenne søknaden har lagt til grunn at det foreligger dokumentasjon for korrekt behandling og vedtak i kompetent organ hos tros- eller livssynssamfunnet.

Når Bufdir svarer Andersen at «*Dette gjelder uavhengig av om kirkeordningen har et annet syn på likekjønnet ekteskap*» så forstår vi med dette at vurderingstemaet hos Bufdir selvsagt ikke kan være hva den internasjonale metodistkirken mener eller ikke mener om homofili. Formuleringen kan derimot ikke forstås slik at Bufdir ikke forutsetter søknadens forankring i vedtak i kompetent organ hos søkeren.

Det innsynet vi har mottatt gir grunnlag for å hevde at Metodistkirken ikke har levert tilstrekkelig dokumentasjon med sin søknad om ny liturgi. Det fremgår ikke av det innsynet vi har mottatt hva som er Metodistkirkens begrunnelse for å søke om godkjennelsen av ny liturgi som erstatter 1970-liturgien.

Den tittel som Bufdir har gitt i sin journalføring må derfor enten være basert på egne vurderinger som er foretatt hos Bufdir, eller at Bufdir har mottatt tilleggsinformasjon fra Metodistkirken om søknadens begrunnelse. Hvis det siste er tilfelle så er undertegnede tidligere anmodning om innsyn ikke besvart.

Metodistkirken erkjenner at vedtak om en ny liturgi for vigsel av par av samme kjønn er ugyldig. Denne erkjennelsen er lagt til grunn og stadfestet av Årskonferansen 2023.

Samtidig er det tydeligvis utålmodighet blant mange i Metodistkirken. Disse ønsker ikke å vente lenger på at organer med kompetanse eventuelt gjør et gyldig vedtak om å innføre en ny liturgi som åpner for vigsel av likekjønnede par. I denne situasjonen sendes det likevel en ny liturgi til Bufdir for godkjenning, uten redegjørelse (så langt vi har kunnet se av mottatt innsyn) om den nye liturgiens formål og uten informasjon og dokumentasjon på hvilke organer som har vedtatt søknaden og den formål.

Liturgiens formål er åpenbart sammenfallende med den tittel som søknaden er gitt i journalen hos Bufdir: Å kunne anvendes for vigsel av par av samme kjønn. Men dette formålet fremgår ikke av søknaden. En slik presisering ville etter det vi forstår medføre at søknaden var ugyldig hos avsender.

Dette bekreftes både ved erklæringen om ugyldighet av «*intensjonsforlaget*», og av konsensusvedtaket som presiserer at prester og diakoner som har vigselstrett har denne «*med bakgrunn i kirkeordningen*».

Den nye liturgien kan derfor bare tjene sitt formål 1) dersom den godkjennes av Bufdir uten at liturgiens formål er uttrykkelig presisert av søkeren og 2) dersom Statsforvalteren som tilsynsmyndighet støtter at vigselfretten til prester og diakoner i Metodistkirken frakobles trossamfunnets vedtak.

Tros- og livssynssamfunn i Norge har gitte rammebetingelser for sitt eget formål og sitt tros- og verdigrunnlag i norsk lov og menneskerettighetene. Norske myndigheters forvaltning av grensesnitt mot tros- og livssynssamfunn må utøves med stor følsomhet for disse rammebetingelsene.

Når tros- og livssynssamfunn i Norge på sin side ber om myndighetenes respekt og beskyttelse av egne rettigheter, så medfører dette samtidig at de må ta ansvar for sine egne indre forhold. Hvis dette krever tid før legale prosesser og organer i trossamfunnet kan ta avgjørelse, så må dette respekteres.

Dersom Metodistkirken i Norge ikke har intern dekning for å vedta liturgi for gyldig vigsel av par av samme kjønn, så bør likevel ikke indre forhold føre til at ansvaret overlates til norske myndigheter.

[Forskrift om vigselfrett i tros- og livssynssamfunn, som har hjemmel i trossamfunnsloven, regulerer godkjenning av vigslere i § 1](#) med følgende ordlyd i første setning:

Registrerte tros- og livssynssamfunn med godkjent vigselfritual kan søke om vigselfrett for ett eller flere medlemmer.

Ordlyden bekrefter etter vår vurdering at vigselfretten er tett forankret i tros- og livssynssamfunnet og dets godkjente liturgi. Dette kan ikke omgås ved liturgi som skal tjene formål som ikke kan presiseres for å bli vedtatt, og at vigselfretten antas å kunne praktiseres individuelt uten trossamfunnets vedtak.

OPPSUMMERING / KONKLUSJON

1. Søknad fra daglig leder i Metodistkirken om godkjenning av ny vigselfritual er ikke vedlagt dokumentasjon som opplyser om begrunnelse for endringer i tidligere liturgi, den interne prosessen i trossamfunnet bak søknaden, eller signert dokumentasjon fra kompetent organ i trossamfunnet om vedtak av ny liturgi og at denne skal søkes godkjent av Bufdir.
2. Det fremgår ikke av sakspapirer eller referater fra Årskonferansen 2023 at liturgien som ble søkt godkjent dagen før Årskonferansen startet er behandlet eller stemt over.
3. På tross av at Årskonferansen 2023 la til grunn at intensjonsvedtak om likekjønnet vigsel er ugyldig, og at den liturgi som er sendt med søknad til Bufdir ikke ble behandlet eller stemt over, er det gitt uttalelser til media med den vinkling at Metodistkirken nå åpner for vigsel av likekjønnede par. Premisset er at Bufdir vil godkjenne oversendt søknad om ny vigselfritual og at vigslere i Metodistkirken har et fristilt handlingsrom for sin praktisering av vigselfretten.

Denne henvendelsen søker å bestride grunnlaget for begge disse premissene.

4. Den tidligere bestemmelsen i ekteskapsloven om Den norske kirke forutsatte ikke bare at liturgien var godkjent, men også at Kirkemøtet var kompetent organ for slik godkjenning.

På tilsvarende måte må Bufdir forutsette at liturgi som søkes godkjent har legalt vedtak internt i trossamfunnet som søker som grunnlag for saksbehandling og vedtak i Bufdir.

5. Det må presiseres for Metodistkirken i Norge at trossamfunnets vigslere ikke har slik fleksibilitet i sin utøvelse av vigselfretten som nå synes å være antatt av trossamfunnet.

Det vises til følgende svar 30 august 2021 fra Barne- og familiedepartementet:

Personer som i medhold av trossamfunnsloven er tildelt vigselfrett, kan vie to av samme kjønn dersom trossamfunnet har fått godkjent et vigselfritual av Bufdir som omfatter to av samme kjønn.

Det fremstår som en omgåelse av ekteskapsloven og trossamfunnsloven å søke om en ny ordning for vigsel uten å presisere formålet med denne, evt. å overlate til Bufdir å tolke formålet slik at søknaden kan godkjennes, og deretter overlate til den enkelte vigslere å vurdere om liturgien kan anvendes til ekteskapsinngåelse av par av samme kjønn.

Vårt forbehold er som nevnt at Bufdir har mottatt informasjon som det ikke er gitt innsyn i ved undertegnede anmodning 29. juni 2023. Dersom Metodistkirken likevel har gitt Bufdir informasjon som presiserer at den nye liturgi formål er å gjelde også for likekjønnet vigsel, så gjenstår uansett vår presisering av at søknaden må være vedtatt av kompetent organ.

6. Norske myndigheter som godkjenner vigselfordning og fører tilsyn med vigslere og hvordan de praktiserer tildelt vigselfrett må utvise den største forsvarlighet og varsomhet. De må ikke oppfattes som partsinteresse i krevende prosesser internt i norske tros- og livssynssamfunn.

Det følger av dette at tros- og livssynssamfunn selv må ta ansvar for at krevende avklaringer avgjøres på korrekt måte internt i trossamfunnet.

7. Dersom prester og diakoner som har vigselfrett i Metodistkirken etablerer ny praksis for vigsel på det grunnlaget som denne henvendelsen har oppfattet, så medfører dette etter vår vurdering risiko for at ekteskapet er ugyldig, uavhengig av kjønn hos paret som søker ekteskap.

Med vennlig hilsen
VERDIALLIANSEN

Jan Harsem, daglig leder

KOPI / TIL ORIENTERING:

- Norges Kristne råd
- Rådet for tros- og livssynssamfunn i Norge

VEDLEGG:

- [Kontakt med Bufdir og Barne- og familiedepartementet i juli og august 2021](#)
- [Kopi av mottatt innsyn i Ole-Einar Andersens kontakt med Bufdir i mars 2023](#)
- [Artikler i Vårt Land og Dagen med referater og kommentarer fra Årskonferansen 2023](#)

VERDIALLIANSEN

nettverk for menneskerettigheter og kristne verdier

ORG.NR.: 913 714 547

POST: Postboks 23 • 1371 Asker • Norge

WEB: www.verdialliansen.no / **FACEBOOK:** <https://www.facebook.com/verdialliansen>

EPOST: post@verdialliansen.no / **TLF.:** 95 77 11 99